

Eltthi naudeldthed ghile ini eyi naunelye gha Act għoljħ

Għaiyeh duneldtu ghedhel ghą editlis nagħodli

Nedidi yeldtzjħ eyi
MANITOBA INDIGENOUS RECONCILIATION AND NORTHERN RELATIONS

February sa k'e 2022 ekugħu

Nih bazih ghokaunedtaḥ

Ghokaunedta sị Manitoba dedtthiye dene ghel tzamba nadalya ni yanisị dene ni nene eyi dene bedtzjḥ,

Anishinaabeg ghu, Anishininewuk ghu, Dakota Oyate chu, Denesuline chu Nehethowuk dtatthei dene detthiye nene k'e ghodtzj adtzedi, nedjä.

Eyi ghel tthi Manitoba tthi tanidtzeni Metis Red River ghenadeh tthi benene kodjāḥ.

Eyi ghel tthi Manitoba nene tthi teghna Inuit nene tthi kodjä eyi tthi thagha ghodtzi nedjä nadeh nisi.

Bekesghudidlih ghu didi dta tzamba nalya nisi chu dtandtu dagholjḥ nisi chu bekaunedtaḥ nedjä ahtla dtatthei dene First Nations chu teghna Inuit chu tanidtzeni Metis chu bel eltthi bazjḥ dtandtu eltthi naudeldthed ghileh nisi eltthi dedthen ghulyeh didi ahtla beghalaghidai dta.

Dta kauldei yadt i tlaghilei yegha edīghjedtlisi:
Dtandtu eldtthi dedtheni bazjh dene tegheneh ghugheah
gholyei Manitoba k'eyagha.

Nedidi eldtthi bazj dene teghneh gheah gha Act gholjh eyi ghokauneltah sjh Manitoba dtatthei dene ni dtatthe ghodtzjh. Nedidi Act tthi ghokauneltah sjh government tthi yedtodelai ahtlqk kundteh ghudtthi yanisi daneh ghidtu tzamba nalya ghula nisi ghidtah dtatthei dene bel. Manitoba government ghokauneltah sjh nedja Canada k'eyagha gholah eldtthi ghileh bedtzen naudeldtthedi ghelnadadtzeghethetj dta dta tthei nedja asi dene njh ghethedel nisi ghodtzjh. Editlis ghadeh eyi dta eldtthi naudeldthed ghileh nisi nah elthi dedthen ghulyeh sni dta dtatthei dene ghadadelai chu bedtzej dene chu beyadtiyeh chu, beghoniyeh chu bedtchaniyeh chu eyi dedtthiyeh bedjh għaduwe kodja ah bekesghudedli għu bel ghaldhen għa, eyi ghel tthi eldtthi dedthen nagħolyeh ghade dta ghodtah elthi naudeldthed ghileh nisi colonization sni dtandtu yanisi dtatthe asi dene nunene ghethedel nis tħhi negħedjh dezas.

Manitoba Indigenous Reconciliation chu Northern Relations bineh sj, nedidi bel ghu elkedtah sjh għaiyeh keddla għu dta naudeldthed nisi ghaq nughel nagħolni nagħoljih ini eyi sj didi. Nedidi report dta neljh eyi dtandtu Truth chu Reconciliation Commission Canada k'eyagħha għa (TRC) 94 asi ghuziż bek'esi dtzudel sni nisi eyi bazjh dtandtu dtzudel si ghaq ghodi għa, ghel tħhi, sekwi għauneltegħn kuwe najde dta bedtzen elthhi nadau deldthed ghileħ nisi ghaq asodi ghudtthi dtandtu eyi ghodtah eldtħi dtzen dtzedel għa nughħudi si eghajdту tħbi għogħaq.

Nah dtzen eltledelya s̄jh nedidi editlis, yanisi dta ghudja nisi chu dughu, kaneħ thili ghodtzi tthi dtandtu eghalaghadà si tħi għali għa dta.

Dta tthe losi eyi kaneh yanisi ghaiyeh April 2020 ghodtzi March 31, 2021 ghodtzen għuduldthed si għa yaltı għa; eyi begħaq theni eyi dtandtu begħalaghadah nisijiet April 1, 2020 tżokkedhe għodtzj tħalli għażiex.

Nedjä ghodtzi Manitoba government tthi ghogħaq għolni għa 'Legacies' chu 'Reconciliation' sniġ għa yaghjti ghokeż de TRC dtandtu yegħa edighindtis si, nadeż għu, dughħelyei, Honouring the Truth, Reconciling for the future: Summary of the Final Report of the Truth and Reconciliation Commission of Canada. Eyi begħażien, tah dtzen begħaladai għa ghalyai eyi 'Other Reconciliatory Activities' eyi bek'e etladuni asi għalaghadai ghą nugħel koghodi għa TRC bedtzi Calls to Action ghħelyei qzi begħalaghadaj eyi. Ku nedidi asi naudeldthed si kughudjai ghulei 2020/21 ekugħu ghodtah eyi tthi begħaq bebażj ġħogħalaghadaj COVID-19 ghħelyei tthi għaq asugħoddi għa.

Legacies sni k'e de Manitoba bedtzj government dtandtu dta tthei dene chu eyi ghilei chu etleldteh ghileh ghu Manitoba k'eyagha ahtla asi kenadtzede ghu, kodhedi ghegħi għu, asi k'e dagħotlai la k'e dħalli għu kughundtei għa yogħodcho k'eyagħa asi ghadla għad-dhien tħalli tħalli. Eyi bazj dta kughundtei dtzendani għa la k'e dagħotlai bel yaghilti, dtauk'e etleldteh ghile si ghodatah għola landteh si negħedtji, sekwi naldzi bek'e dagħoni għu, sekwi għauneltegħn għa.

ghu, dene ghenakanelni ghä ghu, eltthi asi ghaladai bazj ghu, dene yadtiye ghä ghu tthi dene dtchaniye tthi bazi dedttthiye neghadtjh sj.

Reconciliation be bazj edetlis de eyi dtandtu ahtla ghözü eldtainudedtah ghu dtattehi dene chu eyi ghilei chu eltzedi dta ghodtodelthi ghel tthi etlel etlultah k'esi ahtla asi gholtzi bazj eghalaghadai ghä yalti gha. Manitoba government etladuni asi dene ghadadelai ghel reconciliation bazi asi għadalaghana, dtandtu wolei sni ini k'esi TRC bedtzi Calls to Action ghulei editlis theltzi ini k'esj

Dta k'egħasj asi ghogħaq yadtı desi eyi yanathe ghogħaq sí dtandtu Manitoba government dtaniltha ninidel si eyi ahtlq yeledeai għu yegħalaghana għa si koghoni għa. Nuhdtżi government ahtlq ghuldtzi għa nidhen dte dtandtu dtatthei dene chu etladuni dene chu bel eghalaghidai reconciliation sni bebzaj nedja province ghok'e yagħa.

Yanışlı għogħaq

June sa k'e 2 ultai ghu 2015 ekughu Truth chu Reconciliation Commission Canada (TRC) eyi nadesj edigitlis ni Honouring the Truth, Reconciling for the Future: Summary of the Final Report of the Truth and Reconciliation Commission of Canada ghulyei eyi bek'e dondu bek'edtzidehl gha gheni 94 neldtei asi ghuzi yek'e ninila ni government chu yalti kue dahlj chu asi dene ghadelai daghotlai chu dedtthiye dene ahlni Canadians dedtthiye. Eyi TRC nadej editlis theldtzj ghedaghini ni December sa k'e 15 ultai ghu 2015 ekughu.

March sa k'e ghu 2016 ghaiyeh k'e Manitoba government editlis bekaunedta gha dtze neyeniah The Path to Reconciliation Act theltzi kodhedi nethe dta deltthi yisj dedtthiye negai yebazj gheh danidhen ghu Manitoba Legislature k'eyagha gholjh. Nedidi Act beghade government reconciliation bazj yadtih gholjh nisi k'e ghedehl gha dtandtu TRC bedtzj Calls to Action gheni ditlis gholj nj k'esj eyi ghehl tthi dtandtu United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (UNDRIP) editlis eltthi bazj theldtzj nisi bekaunedta gha ghulya ni.

Nuhni dtandtu benididi eyi ghu nedidi reconciliation sni eyi dtandtu etlelodtine k'esjh etlekanilta ghu dtatthei dene chu eyi ghilei dene chu qhtla ghuzu elghel eghalaghada ghu yanisi dtandtu tzamba nadalya ghu asi bazj editlis ghegħaq nisi bekaunedtai ghel tħhi nadtzedje bazi asi kaghodei chu elghel etlighildtei k'esj elekaniltau nughodelai adtzedi nidthen. Nuhdtżi government reconciliation bazj yadti ghedtahli eyi nedidi yadti bekaunedtai dta wodi respect sni chu engagement sni chu understanding sni ghel tħhi action sni eyi yadti nedidi bekeni detlis dta ghodi ah ghodi:

Respect: Reconciliation sni nedidi yadt bedtazi bekaunedtai eyi dtatthei dene ghu eyi dene ghadadelai nations kesi nughultai chu ghel. Respect sni de dtandtu dtatthei dene yanisi ghodtzi benidtzedi dtandtu ghudeli chu bekaunedtai adtzedi beyadtiye dtainudeah ghu bedtchaniye chu dtandtu asi k'enadei tthi beghade dtzedeli ditliseh dtazih tthi bekaunedtai tthi gheli adtzedi.

Engagement: Reconciliation tthi nedidi yadti engagement sni tthi bedj għadueh eyi bedta bel ghulden eyi ah dtathei dene chu għadadelai chu tthi ghel dedtħiyeħ.

Understanding: Reconciliation eyi nedidi yadtí tthi ghutohn ghu yekelni eyi, bedta nidha ghodtzi yanisi chu dughu ghodtzen chu dtandtu dtatthei dene chu eyi ghilei dene chu dtandtu qhtla ghudel benidtzedi ghu yanathe ghobazj dtandtu nidei danidhen si chu woleh danidhen chu tthi bekaunedtai dtazj dtatthei dene chu ghadadelai chu ba ghotleh kaghodeh gha.

Action: Reconciliation ahtlq betazj ghodeyed k'esj elthi asi ghotlei dta dughu chu yanathe chu ghogha elteleodtine k'esi eldtzetzedi ghu asi qhtla dtatthei dene chu eyi ghilei dene chu asi k'enadeh gha.

Manitoba eyi ghotegeħeh elthi reconciliation bazj as i għolzi għa dta ghogħelni ghel-ghokanelta i-eyi yanisi dtatthei dene kodhe sekwi għauneltegħn ka yanagħha nagħadil nighilei ini bedta dene tlai deghade dadatħeah eyi naunele kesj-dtandtu bedta ghodenai neljħ għu dtatthei dene chu eyi ghilei dene chu ahtla yegħaqb eltzedi għole għa Manitoba k'eyagħha. TRC dtandtu eghalaghħana għu dta għadaghħanai tħbi għogħaqha dayalti dta eyi bedtazjh ahtla etladuneh wulyeh għonidhi eyi. Manitoba eyi thagħha ghodtzi reconciliation għalaghħana ah dtandu de bekaunedta ghud-thi bedtodedhi kolyai dta ekondtu dtatthei dene chu tegħna Inuit chu tanidtzeni Metis chu ghel-egħalaghħana benene ke ghel-dtauk'e la k'e dagħoltlai għu ghadelai ghulji si chu ghel.

Nedidi editlis ghą dtandtu begħaq editlis għolīh bazi

Nedidi editlis dtandtu 'Indigenous nations' sni għu 'Indigenous peoples' sni eyi dta tħthe ghodtzi nedja North America k'eyagħha nadeh għu għoqħ nisi eyi bedtzjih aneh dene adtzedi, nedidi dene adtzedi: dtathei dene First Nations għu tanidtzeni Metis għu tegħna Inuit chu adtzedi eyi ghel tħhi eyi ghilei tħhi nani dene budelai, kundtu ghulta ghilei tħhi adtzedi. Nedidi yadti 'Indigenous' sni eyi 'Aboriginal' sni nighilei ini kaneħ tha ghileħ għu eyi benagħandta ghalyai eyi kulu nagħi ghodtthe ghodtzi programs kundtu yuzi dte. Nedidi yadti kodhe dta ghodt għejja 'Indigenous nations' chu 'Indigenous peoples' chu eyi detthiye dene adtzedi ah, bedta eyi dene bek'aunedta għu yanisi dtandtu ghudel si tħhi theni landte ghundte kulu eyi tħhi dedtħiye ghultai eyi, beyadtiye chu bedtchaniye għu dtandtu asi k'adanelta għu bedayini bazu għel dtandtu yadelti dahljih għu budelħi nisi nedja nih ghok' e eyi dene chu bedtzj nations chu adtzedi.

Nedidi yadti 'Aboriginal' sni eyi ahtl qiegħi begħadie dtzedeli editlis dta ahtl qiegħi bedta dtes, dene bebażi dtandtu ghudtzi ghalya nia k'odħedi neth bedtzjih begħadie dtzedeli editlis cho Constitution Act ghulyei 1982 għolj ekugħu ghodtż dta. Canadian Constitution tai dene Aboriginal peoples kesi yek'anelta eyi nedidi dene sj: Indians (nedidi dene k'anethili ghodtzi First Nations dtathei dene k'esi bekaunedta għejja eyi), tanidtzeni Metis chu tegħna Inuit chu adtzedi. Nedidi tahni dene yanisi ghodtzi dtandtu ghudeli begħoniye għu, beyadtiye għu, bedtchaniye chu dtandtu edeġha yadelti għu budelħi nisi chu eyi dedtħiye adtzedi.

First Nation(s): Sqalagħi tzamba bedtzeni ghultai tai ghilei tai dene nedja Canada k'eyagħha nadei bedtchaniye chu beyadtiye chu etladuneh dali tanidtzeni Metis tħhi ghelj ġħilei ghudtthi tegħna Inuit tħhi ghelj ġħilei eyi adtzedi. Nuljiż landtu ghadeh, First Nations beyadtiye dta etledelye għa de Manitoba k'eyagħha għa de nedidi yadtiye ghel adtzedis Cree, Ojibway għu, Dakota chu, Ojibway-Cree chu Dene chu adtzedi għa. Eyi yadti First nation sni 1970 għaqi ta' għu bedta ghodtji ghedja ni, eyi 'Indian' sni nagħandtah ghalya nji el-thihi ghodi għunidhen ġħilei dta, dta dtzeni ghodtzi dene ek'os ġħilei ghodtzi dene kesj ġħidha dta sni għu, eyi ghel tħhi dene ghudtzej k'esj ladi yanisi kodħedi nughha kagħolde ini Indian Act theltzj k'eyagħha eku ghodtzi tħhi ghel ah sni tħhi dta.

Metis: Kodħedi nethe bedtzjih begħadie dtzedi ditlis cho bekaundtai dta de Section 35 bazu dtandtu Metis bekaunedtai eyi tħhi theni landte għu First Nation dtzi ane dene dalj etleta dene dalj dtathei dene ghel elta ah yanasjk'edhe nene k'e ghodtżi dene ghel tħhi ghel bedtchaniye tħhi etladuni kulu bekaunedta theni dtzen iħaddi tħalli ghundte kulu dtathei dene chu yanasj kedhe nene k'e ghodtzi aneh dalj ġħidha. Ghok'aunedta għa de, Metis peoples sni de detthiye dene dtathei dene chu eyi ġħilei dene chu elta dene dalj dtzi ane dene adzedi għas, ku The Metis sni deku eyi naudtineh dtzi ane dtathei dene chu eltai dene adzedi għa si, tegħna Inuit tħhi naudtineh ghel elta dene de eyi tħhi adzedi għa sji. Metis kuwe de eyi dtauk'e tanidtzeni Metis dene qħotla kuwe budelħi si adtzedi għa aħħla nadei eyi kuwe ghonade aħħla asi daltzi għu dadegħħelni adtzedi għa.

Inuit: Nedja Canada k'eyagħha yadthe nidħai nadei dene adtzedi għa Nunavut k'eyagħha ghodtzi tai, tlili tħthisi Northwest Territories ghodtżi tai, Quebec k'eyagħha yadttu dzeni ghodtżi tai Labrador k'eyagħha yadttu dzeni ghodtżi tai adtzedi għa sji. Inuit sni de eyi dene adtzedi għa, ku Inuk sni de eyi jħall tħalli teħha Inuit adtzedi għa sji. Inuktut sni de beyadtiye adtzedi.